

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 1. aprīlī
(OR. en)

7781/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0106(NLE)

ECOFIN 296
UEM 49

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 1. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 163 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES IETEIKUMS par grivnas banknošu konvertāciju uzņēmējas dalībvalsts valūtā tādām personām, kuras bēg no kara Ukrainā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 163 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 163 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 1.4.2022.
COM(2022) 163 final

2022/0106 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

**par grivnas banknošu konvertāciju uzņēmējas dalībvalsts valūtā tādām personām,
kuras bēg no kara Ukrainā**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Reaģējot uz 2022. gada 24. februārī sāktu Krievijas militāro iebrukumu Ukrainā, Eiropadome tajā pašā dienā pieņemtajos secinājumos visstingrākajā veidā nosodīja Krievijas Federācijas (turpmāk “Krievija”) neprovocēto un nepamatoto militāro agresiju pret Ukrainu, uzsverot starptautisko tiesību un ANO Statūtu principu rupjus pārkāpumus un risku Eiropas un globālajai drošībai un stabilitātei.

Savienība ir apliecinājusi un turpinās apliecināt stingru atbalstu Ukrainai un tās iedzīvotājiem nepieredzēta Krievijas agresijas akta situācijā. Šis priekšlikums ir daļa no Savienības reakcijas uz bēgļu plūsmu, ko radījis Krievijas militārais iebrukums Ukrainā.

Kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā tikai dažu nedēļu laikā Savienībā ir ieradušies vairāk nekā 4 miljoni cilvēku. Gan ieceļotāju skaits, gan ieceļošanas ātrums ir agrāk nepieredzēts. Paredzams, ka šie skaitļi pieaugs.

Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382¹ tika konstatēts, ka Savienībā notiek tādu pārvietoto personu masveida pieplūdums, kurām bruņota konflikta rezultātā nācies pamest Ukrainu, un tika ieviesta pagaidu aizsardzība no Ukrainas pārvietotajām personām.

Pārvietotajām personām, kurām saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir piemērojama pagaidu aizsardzība vai pienācīga aizsardzība, kas paredzēta Direktīvā 2001/55/EK² un Padomes Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/382, ir steidzamas likviditātes vajadzības, lai segtu būtiskus izdevumus. Daudzas personas ir ieradušās ar grivnas banknotēm, bet saskaras ar milzīgām grūtībām, konvertējot šādas banknotes uzņēmējas dalībvalsts valūtā. Lai aizsargātu Ukrainas ierobežotās ārvalstu valūtas rezerves, Ukrainas Valsts banka ir apturējusi grivnas banknošu apmaiņu skaidrā naudā pret ārvalstu valūtu. Ārkārtīgi liela nenoteiktība par to, kāds turpmāk *de facto* varētu būt maiņas kurss starp uzņēmējas dalībvalsts valūtu un grivnām, liedz kredītiestādēm veikt grivnas banknošu apmaiņu pat zem nominālvērtības.

Dalībvalstis ir pielikušas ievērojamas pūles, lai tie, kas bēg no Ukrainas, varētu saņemt humāno palīdzību. Papildus šiem centieniem vairākas dalībvalstis ir nākušas klajā ar iniciatīvām, kuru mērķis ir atvieglot grivnas banknošu apmaiņu pret uzņēmējas dalībvalsts valūtu, lai palīdzētu nodrošināt no Ukrainas pārvietoto personu vajadzības, jo īpaši ceļojot pa Savienību.

Šā priekšlikuma mērķis ir ieteikt koordinētu pieeju attiecībā uz iespējamām valsts shēmām, lai nodrošinātu to, ka no Ukrainas pārvietotajām personām to rīcībā esošo grivnas banknošu konvertācijai vietējā valūtā tiek piedāvāti vienādi nosacījumi neatkarīgi no dalībvalsts, kurā tās atrodas.

¹ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2013., 1. lpp.).

² Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūlīņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst ES *acquis* patvēruma jomā, jo īpaši Padomes Direktīvai 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas, un Padomes Īstenošanas lēmumam (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu. Tas arī pilnībā atbilst Savienības mērķim izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē aizsardzību Savienībā.

Priekšlikuma elementi atbilst arī 2020. gada septembra Migrācijas un patvēruma paktam un pievienotajiem tiesību aktu priekšlikumiem.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar Savienības ārējo darbību, piemēram, ES sankcijām un citiem ierobežojošiem pasākumiem. Šis priekšlikums ir daļa no visaptveroša ES darbību kopuma, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Priekšlikuma pamatā ir LESD 292. pants saistībā ar LESD 78. panta 1. punktu un 2. punkta c) apakšpunktu. Saskaņā ar LESD 78. panta 1. punktu Savienība īsteno kopēju patvēruma, papildu aizsardzības un pagaidu aizsardzības politiku, lai varētu piešķirt attiecīgu statusu jebkuram trešās valsts pilsonim, kurš pieprasa starptautisku aizsardzību, un nodrošinātu atbilstību neizraidīšanas principam. Šai politikai jābūt saskaņā ar 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvenciju par bēgļu statusu un 1967. gada 31. janvāra Protokolu par bēgļu statusu, kā arī ar citiem ar to saistītiem līgumiem. Saskaņā ar LESD 78. panta 2. punkta c) apakšpunktu, piemērojot 1. punktu, Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru paredz pasākumus par kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, kuru veido kopēja pagaidu aizsardzības sistēma pārvietotām personām to liela pieplūduma gadījumā.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas paredzēts LES 5. panta 3. punktā. Ar šo priekšlikumu iesaka koordinētu pieeju visām dalībvalstīm, lai nodrošinātu to, ka pārvietotajām personām no Ukrainas tiek nodrošināts vienāds režīms attiecībā uz grīvas banknošu konvertāciju vietējā valūtā neatkarīgi no dalībvalsts, kura tās uzņēmusi, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus kredītiestādēm un novērstu iespējamu spekulatīvu rīcību tirgū.

- **Proporcionalitāte**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas paredzēts LES 5. panta 4. punktā. Ierosinātā ieteikuma saturs un forma nepārsniedz tā mērķu sasniegšanai nepieciešamo. Saistības, ko dalībvalstis uzņemtos, ir brīvprātīgas, un katra dalībvalsts var brīvi izlemt, vai tās vēlas ieviest šādas potenciālas valsts shēmas.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Padomes ieteikums ir piemērots instruments šajā jomā. Tas pamatojas uz spēkā esošajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un atbilst Eiropas Savienības rīcībā esošajiem instrumentiem kopējās Eiropas patvēruma sistēmas jomā. Tajā ir noteikti pasākumi, kas jāapsver dalībvalstīm, bet attiecībā uz pasākumu izvēli un izstrādi dalībvalstīm sniegti elastīgi norādījumi.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Neattiecas.

- **Apspriedes ar ieinteresētajām personām un ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neattiecas.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikumā ir sniegti ieteikumi valsts shēmu ieviešanai, lai risinātu problēmas, kas tādām pārvietotajām personām, kurām Krievijas iebrukuma Ukrainā rezultātā nācās pamest Ukrainu, rodas, veicot grivnu apmaiņu tās dalībvalsts vietējā valūtā, kura uzņēmusi šīs personas. Tomēr, tā kā tajā sniegtie norādījumi dalībvalstīm attiecībā uz pasākumu izvēli un izstrādi ir elastīgi, ietekmes novērtējums nav nepieciešams.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī saistības, kas paredzētas starptautiskajās tiesībās, tostarp 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu, kura grozīta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu.

4. **IETEKME UZ BUDŽETU**

Šis priekšlikums ieteikumam neprasa līdzekļus no ES budžeta.

5. **CITI ELEMENTI**

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Neattiecas.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Neattiecas.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. punktā norādīts šā ieteikuma mērķis un darbības joma.

Šā ieteikuma mērķis ir atvieglot pārvietoto personu, kurām ir piemērojama pagaidu aizsardzība vai cita pietiekama aizsardzība saskaņā ar valsts tiesību aktiem Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/382 2. panta nozīmē, veiktu grivnas banknošu apmaiņu tās dalībvalsts vietējā valūtā, kurā šīs personas atrodas.

2. punktā dalībvalstīm ieteikts ieviest valsts shēmas, lai atvieglotu grivnas banknošu konvertāciju valsts valūtā. Shēmās būtu jāparedz maksimālā robežvērtība 10 000 grivnu vienai personai, ko konvertē bez maksas pēc oficiālā valūtas maiņas kursa, ko publicējusi Ukrainas Valsts banka. Shēmu darbības ilgumam vajadzētu būt vismaz 3 mēnešiem.

3. punktā dalībvalstīm ieteikts shēmas īstenošanā iespējami efektīvi izmantot iesaistīto kredītiestāžu tīklu un vienoties ar iesaistītajām kredītiestādēm par to, kā reģistrēt un pārbaudīt katras pārvietotās personas, kura izmanto shēmu, identitāti.

4. punktā dalībvalstīm ieteikts vienoties ar Ukrainas Nacionālo banku par kārtību, kādā nākotnē notiks grivnas banknošu apmaiņa.

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

**par grivnas banknošu konvertāciju uzņēmējas dalībvalsts valūtā tādām personām,
kuras bēg no kara Ukrainā**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu saistībā ar 78. panta 1. punktu un 2. punkta c) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā Eiropas Savienībā dažu nedēļu laikā vien ir ieradušies vairāk nekā 4 miljoni cilvēku. Gan ieceļotāju skaits, gan ieceļošanas ātrums ir agrāk nepieredzēts.
- (2) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382¹ tika konstatēts, ka notiek tādu pārvietoto personu masveida pieplūdums, kurām bruņota konflikta rezultātā nācies pamest Ukrainu, un tika ieviesta pagaidu aizsardzība no Ukrainas pārvietotajām personām.
- (3) Pārvietotajām personām, kurām ir piemērojama pagaidu aizsardzība vai cita pienācīga aizsardzība saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kas paredzēta Padomes Direktīvā 2001/55/EK² un Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/382, ir steidzamas likviditātes vajadzības, lai segtu būtiskus izdevumus. Daudzas personas ir ieradušās ar grivnas banknotēm, bet saskaras ar milzīgām grūtībām, konvertējot šādas banknotes uzņēmējas dalībvalsts valūtā.
- (4) Lai aizsargātu Ukrainas ierobežotās ārvalstu valūtas rezerves, Ukrainas Valsts banka ir apturējusi grivnas banknošu apmaiņu skaidrā naudā pret ārvalstu valūtu.
- (5) Kredītiestādes dalībvalstīs nevēlas veikt apmaiņu, jo grivnas banknotēm ir ierobežota konvertējamība un pastāv valūtas maiņas likmes risks.
- (6) Dažas dalībvalstis apsver iespēju ieviest valsts shēmas, kuras paredz ierobežota daudzuma grivnu konvertāciju ikvienai pārvietotajai personai, piemērojot fiksētu likmi.
- (7) Lai palīdzētu nodrošināt no Ukrainas pārvietoto personu vajadzības, jo īpaši ceļojot pa Savienību, būtu jāatvieglo grivnu konvertācija uzņēmējas dalībvalsts vietējā valūtā.

¹ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2013., 1. lpp.).

² Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūlīņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

- (8) Būtu jāiesaka koordinēta pieeja attiecībā uz dalībvalstu ieviestajām valsts shēmām, lai nodrošinātu to, ka pārvietotajām personām no Ukrainas grivnas banknošu konvertācijai vietējā valūtā tiek piedāvāti vienādi nosacījumi neatkarīgi no dalībvalsts, kura tās uzņēmusi, kā arī lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus kredītiestādēm un novērstu iespējamu spekulatīvu rīcību tirgū.
- (9) Ukrainas Valsts banka ir vērsusies pie vairākām dalībvalstīm, lai ieviestu šādas shēmas, kas paredz grivnas banknošu iepirkšanu pēc oficiālā valūtas kursa.
- (10) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 3. un 4. pantu, Īrija nepiedalās šā ieteikuma pieņemšanā, un šis ieteikums tai nav jāpiemēro.
- (11) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā ieteikuma pieņemšanā un Dānijai šis ieteikums nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

1. Šā ieteikuma mērķis ir atvieglot pārvietoto personu, kurām ir tiesības uz pagaidu aizsardzību vai citu pietiekamu aizsardzību saskaņā ar valsts tiesību aktiem Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/382 2. panta nozīmē, veiktu grivnas banknošu apmaiņu tās dalībvalsts vietējā valūtā, kura šīs pārvietotās personas uzņēmusi.

RESPEKTĒJOT VALSTU KOMPETENCI UN ŅEMOT VĒRĀ VALSTU APSTĀKĻUS UN PRAKSI,

IESAKA.

GALVENIE IETEIKUMI

2. Lai vienkāršotu grivnas banknošu konvertāciju valsts valūtā, dalībvalstīm būtu jāievieš valsts shēmas ar šādām iezīmēm:
- (a) ikvienai pārvietotajai personai, kura sniedz pierādījumus, ka tai ir tiesības uz Direktīvā 2001/55/EK paredzēto pagaidu aizsardzību vai uz pienācīgu aizsardzību saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kura minēta Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/382, piemēram, tādu aizsardzību, kas minēta Komisijas paziņojumā 2022/C 126 I/01³, vajadzētu būt iespējai konvertēt grivnas banknotes dalībvalsts valūtā. Pārvietotu nepavadītu nepilngadīgo gadījumā konvertācija būtu jāveic pārstāvim, kā paredzēts Direktīvas 2001/55/EK 16. panta 1. punktā;
 - (b) būtu jānosaka maksimālās robežvērtības vienai personai; ņemot vērā apstākļus valstī, šādām maksimālajām robežvērtībām vajadzētu būt vienai personai 10 000 grivnu apmērā vai mazāk;
 - (c) būtu jāatļauj šādu konvertāciju veikt bez maksas;

³ Komisijas paziņojums par operatīvajām vadlīnijām, lai īstenotu Padomes Īstenošanas lēmumu 2022/382, ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV C 126 I, 21.3.2022., 1. lpp.).

- (d) piemērojamajam valūtas maiņas kursam vajadzētu būt oficiālajam valūtas maiņas kursam, ko publicējusi Ukrainas Valsts banka;
- (e) shēmas darbības laikam vajadzētu būt vismaz trīs mēnešiem.

PAPILDU IETEIKUMI

- 3. Lai nodrošinātu konvertācijas shēmas faktisku pieejamību, dalībvalstīm būtu jācenšas shēmas īstenošanā iespējami efektīvi izmantot iesaistīto kredītiestāžu tīklu. Lai konkrēti nodrošinātu, ka tiek ievērota maksimālā robežvērtība katrai pārvietotajai personai, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja vienoties ar iesaistītajām kredītiestādēm par to, kā reģistrēt un pārbaudīt katras pārvietotās personas, kura izmanto shēmu, identitāti.
- 4. Lai nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību un ja tas ir nepieciešams konkrētā gadījumā, dalībvalstīm būtu jāparedz vienošanās ar Ukrainas Nacionālo banku par kārtību, kādā nākotnē notiks grivnas banknošu apmaiņa.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*